

The background of the page is filled with several detailed illustrations of dragonflies and damselflies. One dragonfly at the top left has a green thorax and a blue abdomen. Another at the top right has a reddish-brown abdomen. A damselfly in the center has a brown thorax and a reddish-brown abdomen. A dragonfly at the bottom right has a green thorax and a blue abdomen. A damselfly at the bottom left has a black and yellow thorax. The illustrations show the intricate patterns on the wings and the segmented bodies of these insects.

ODONATUEN IDENTIFIKAZIORAKO GAKOA

Eskoletako Urmaelen Sarea proiektua
Iñaki Mezquita Aranburu, 2025

Odonatuen identifikaziorako gakoa / Mezquita Aranburu, Iñaki
ISBN 978-84-10192-22-5
L.G. D 00917-2025

ODONATUEN IDENTIFIKAZIORAKO GAKOA

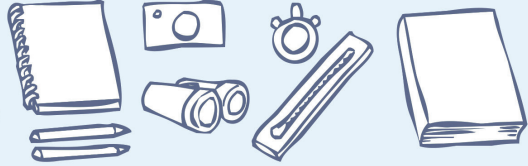
Eskeletako Urmaelen Sarea proiektua
Iñaki Mezquita Aranburu, 2025

• <i>Odonatuen laginketarako protokoloa</i> -----	5
• <i>Abdomenaren gainaldea ilun eta pterostigma txuri-beltzeko sorgin-orratz</i> -----	6
• <i>Apendize luzeko sorgin-orratz urdina</i> -----	8
• <i>Burruntzi hegalaria eta handia</i> -----	9
• <i>Burruntzi hori eta urdina</i> -----	10
• <i>Burruntzi hegalaria eta handia</i> -----	11
• <i>Abdomen urdin eta amaiera beltzeko burrunzia</i> -----	12
• <i>Abdomen urdineko burrunzia</i> -----	13
• <i>Abdomen urdin argiko burrunzi sendoa</i> -----	14
• <i>Burruntzi marroia hego mantxadunekin</i> -----	15
• <i>Gogoan izan</i> -----	16
• <i>Burruntzi horia eta beltza</i> -----	17
• <i>Sorgin-orratz marroiska</i> -----	18
• <i>Sorgin-orratz berde / kobre metalizatuak pterostigma txuri-beltzarekin</i> -----	19
• <i>Sorgin orratz berde / kobre metalizatu</i> -----	20
• <i>Sorgin-orratz berde / kobre metalizatu</i> -----	21
• <i>Sorgin orratz gorria</i> -----	22
• <i>Sorgin-orratz urdina, pterostigma beltza</i> -----	23
• <i>Sorgin-orratz urdinak, pterostigma argiekin</i> -----	24
• <i>Burruntzi morea</i> -----	25
• <i>Burruntzi gorria</i> -----	26
• <i>Burruntzi gorria</i> -----	27

ODONATUEN LAGINKETARAKO PROTOKOLOA

Laginketak egiteko beharrezko materiala prestatuko dugu.

Uretarako botak garbituko ditugu.

Urmaelera iristean, laginketaren eguna eta putzuari buruzko informazioa apuntatuko ditugu.

Gidan begira-tuko dugu zer espezie aurkitu ditzakegun.

KLIK!

Laginketaren hasiera ordua apuntatu eta kronometroa martxan jarriko dugu.

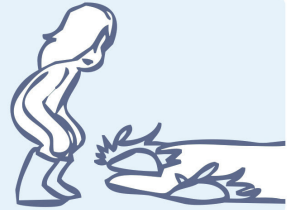
Urmaelaren inguruan ibiliko gara ikusten ditugun sorgin-orratz eta burrunziak zenbatuz.

Behatu ondo putzuko eta inguruko landaredia.

Urmaelera hurbilduko gara uretan edo inguruko landareztan sartu gabe.

Espezie bat identifikatu eta apuntazeko gelditzen garen aldiro kronometroa pausatuko dugu.

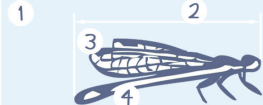

Identifikatzen ez ditugun espezieen argazki bat egiten saiatuko gara.

KLAK!

Kolorea eta tamaina behatuko ditugu, baita hegoak nola dituen eta zer orban eta patroi dituen ere.

KLIK!

15 minutu egindakoan laginketa bukatu eta ordua apuntatuko dugu.

Botak garbituko ditugu berriro.

Fitxa eta argazkiak Aranzadira bidaliko ditugu.

urmaelaeskola@aranzadi.eus

**ABDOMENAREN GAINALDEA ILUN ETA PTEROSTIGMA
TXURI-BELTZEKO SORGIN-ORRATZ**

Ischnura elegans / **Mariorratz dotore**

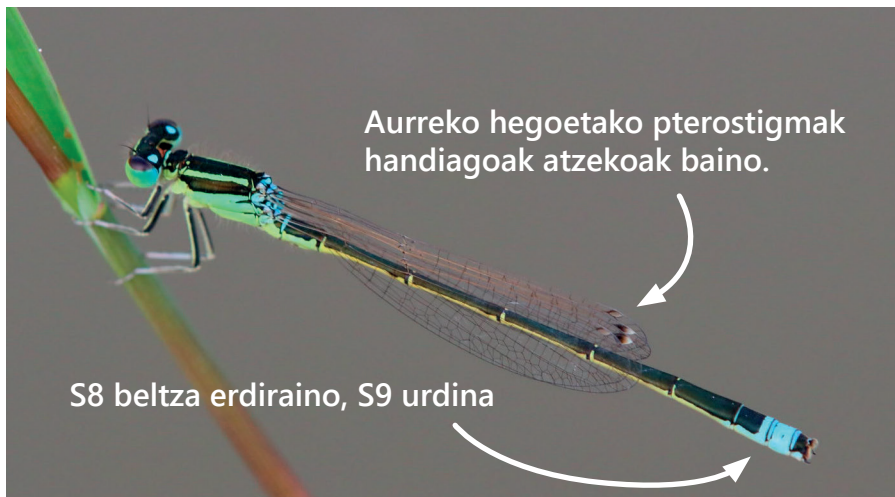
Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

Ischnura graellsii / **Mariorratz iberiar**

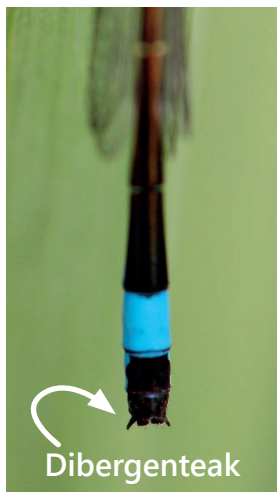
Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

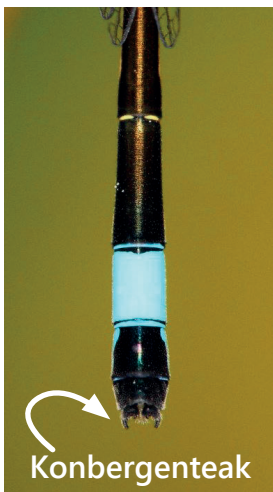

Ischnura pumilio / **Mariorratz txiki**

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

Ischnura elegans

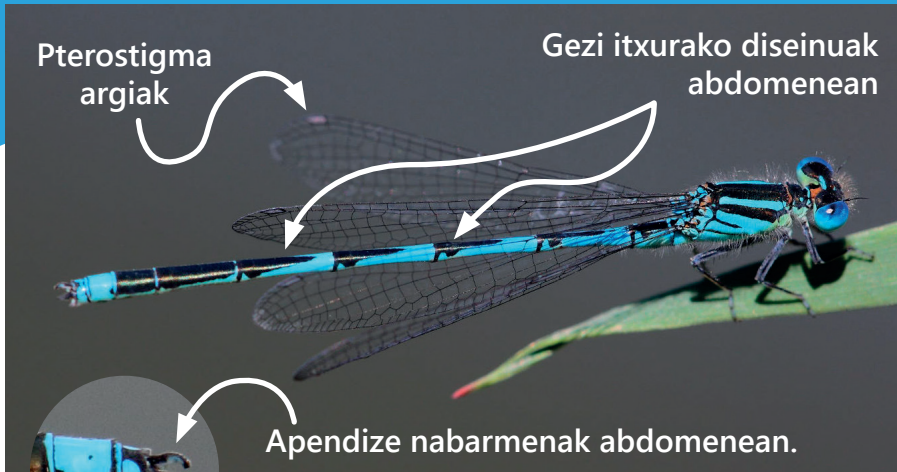

Ischnura graellsii

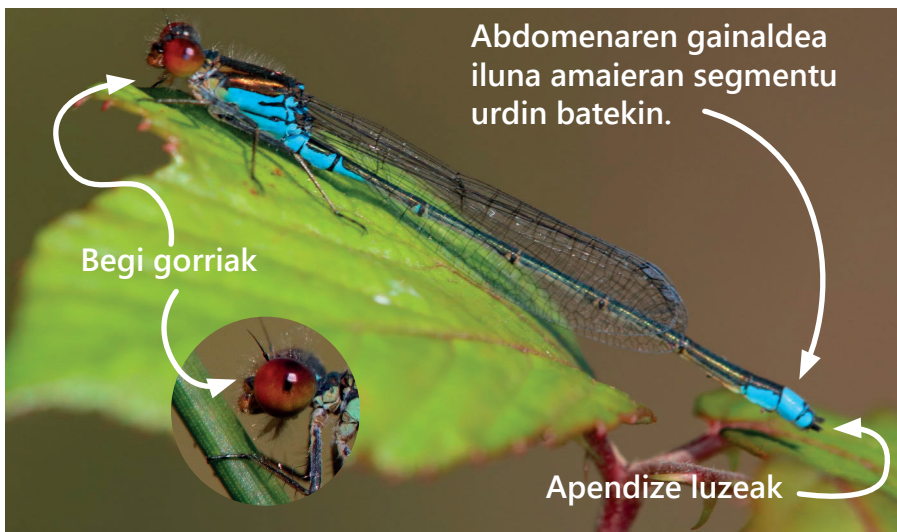
Ischnura pumilio

APENDIZE LUZEKO SORGIN-ORRATZ URDINA

Erythromma lindenii / **Ur-orratz urdin**

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

Erythromma viridulum / **Ur-orratz ilun**

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

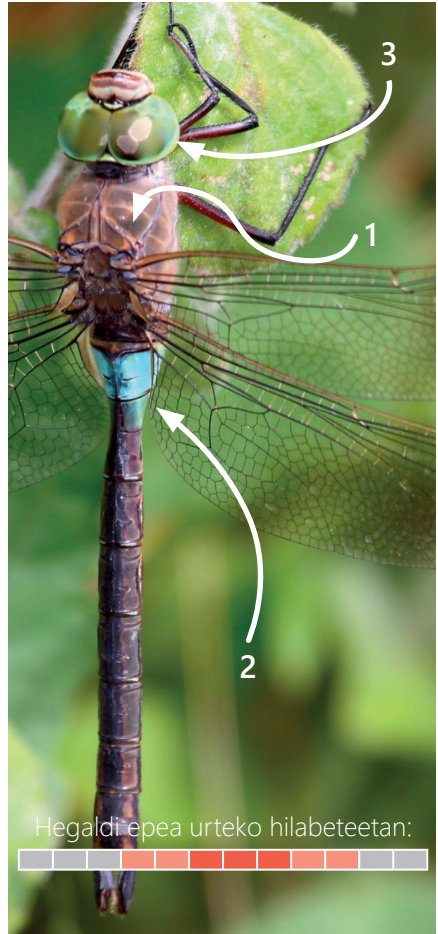
BURRUNTZI HEGALARI ETA HANDIA

Anax imperator
Enperadore handi

1. Toraxa berdea
2. Abdomena urdina bizkarraldean marra beltz batekin
3. Begi kolorazio anitza

Anax parthenope
Enperadore ilun

1. Toraxa marroia
2. Abdomen iluna hasierako segmentu oso argiekin
3. Begi erabat berdeak

BURRUNTZI HEGALARI ETA HANDIA

Aeshna cyanea
Udazken txerren-burruntzi

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

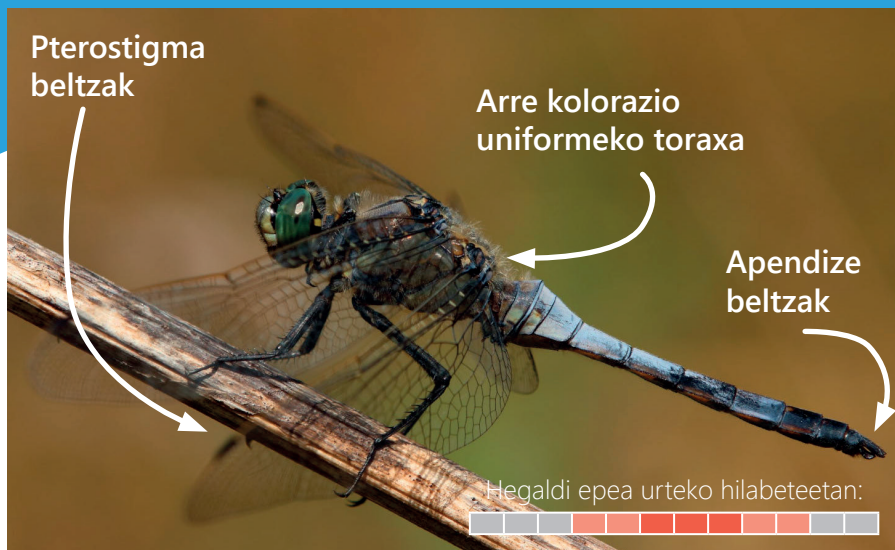

Anaeschna isoceles
Txerren-burruntzi begiberde

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

ABDOMEN URDIN ETA AMAIERA BELTZEKO BURRUNTZIA

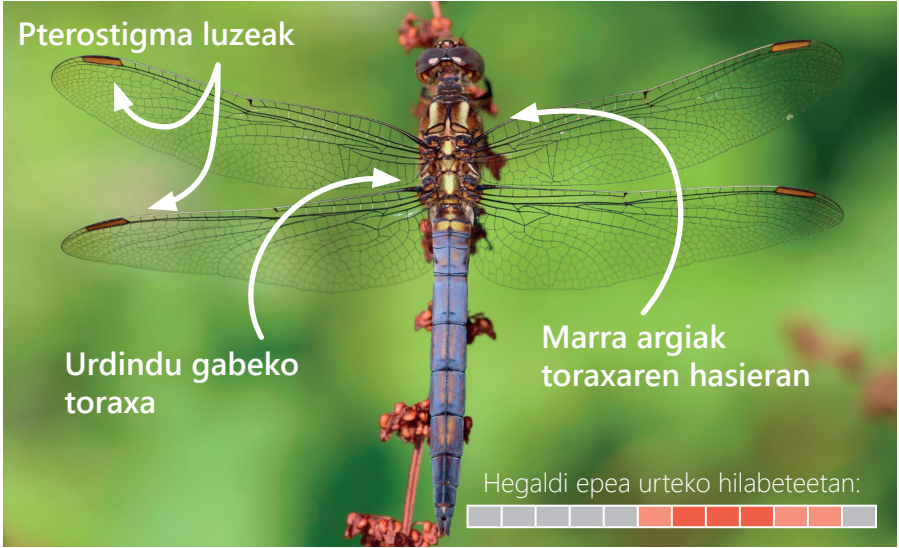

Orthetrum cancellatum / Txitxi-burruntzi isats-beltz

Orthetrum albistylum / Txitxi-burruntzi isats-zuri

ABDOMEN URDINEKO BURRUNTZIA

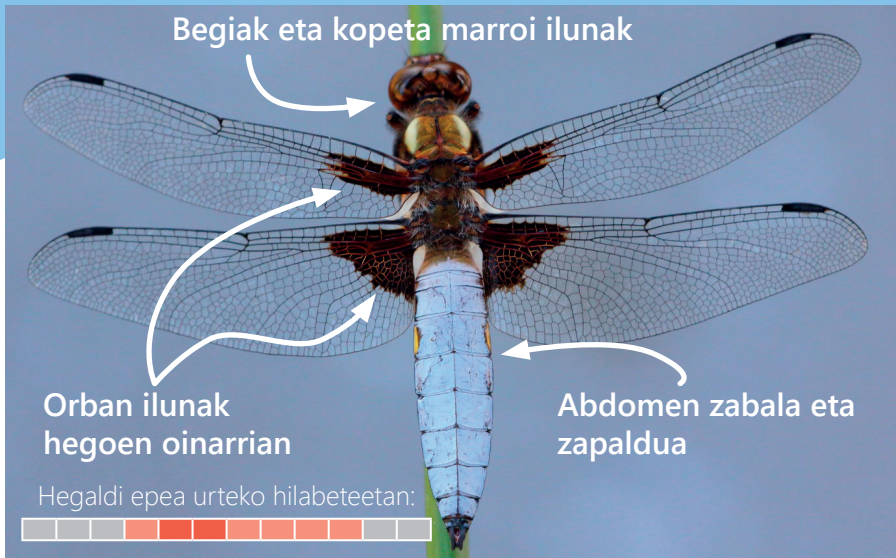

Orthetrum coerulescens / Txitxi-burruntzi papar marradun

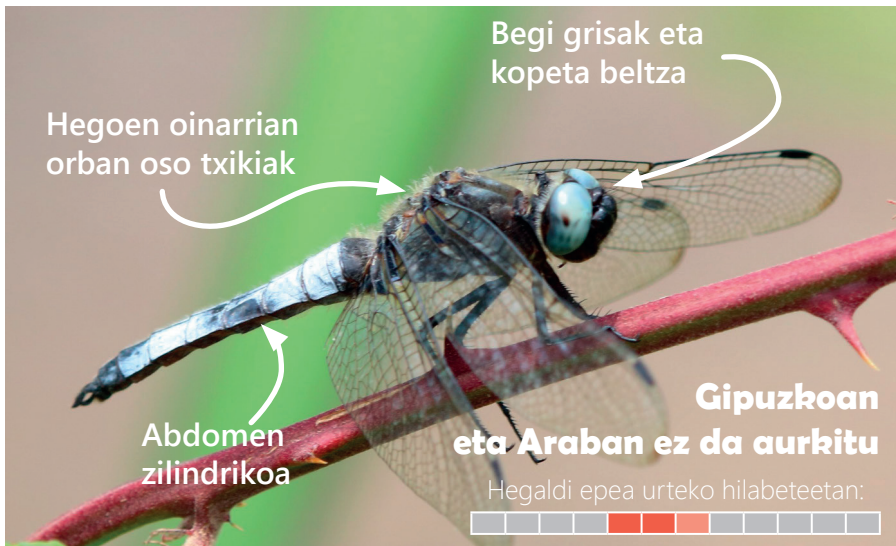

Orthetrum brunneum / Txitxi-burruntzi kopeta-zuri

ABDOMEN URDIN ARGIKO BURRUNTZI SENDOA

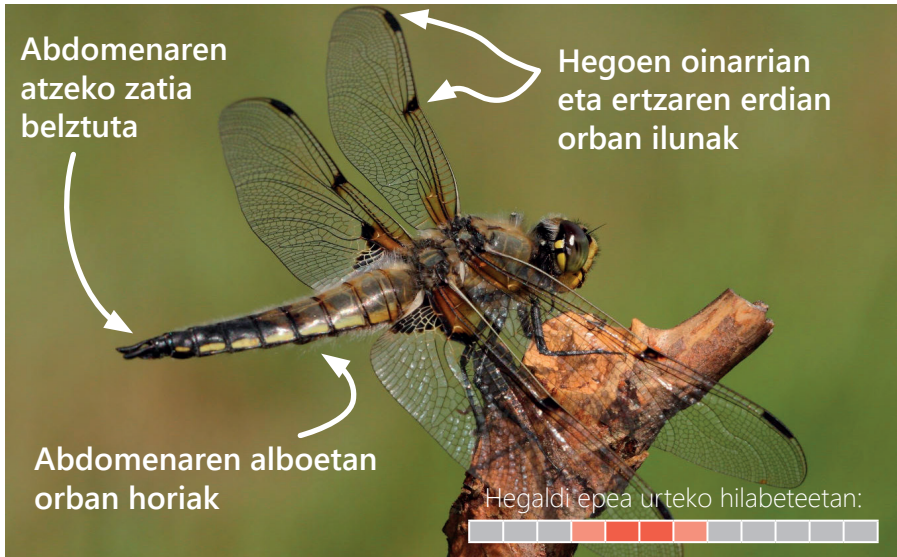

Libellula depressa / Burruntzi zapal

Libellula fulva / Burruntzi begi gris

BURRUNTZI MARROIA HEGO MANTXADUNEKIN

Libellula quadrimaculata / Lau orbaneko burruntzi

GOGOAN IZAN

- Gako honetan **putzuetako espezieak** soilik azaltzen dira. Hau da, putzuetan ugaltzen direnak. Putzuetan ugaltzen ez diren espezieak ere zure putzuan azaldu daitezke. Gako honetan aurkitzen ez baduzu putzuan ikusi duzun espezieren bat, **saia zaituz bere argazki bat lortzen**, gero identifikatu ahal izateko.
- Gako hau **ar helduen identifikaziorako** da, emeak behatzen eta identifikatzen zailagoak direlako, ar gazteak bezalaxe.
- **Orriaren kolorazioa** odonatuaren kolorazio nagusiarena da. Jakina, odonatuaren diseinuak normalean kolore beltzarekin nabaritzen direnez, beste kolore nagusia hartuko dugu kontuan.
- Identifikatzen hasteko garbi izan behar duzu animalia **sorgin-orratza ala burruntzia** den. Horretarako, EUS Proiektuko **Baliabide atalean** duzu materiala lagungarria.
- **Baliabide atalean** ere odonatuaren **anatomia** buruzko argazkiak dituzu, gorputz-atal nagusiak azalduz. **Hiztegi** labur batekin.

BURRUNTZI HORIA ETA BELTZA

Abdomenaren gainaldeko marra horia azken segmenturaino

Gomphus pulchellus / Sabelzabal lirain

Begiak elkartu gabe

SORGIN-ORRATZ MARROISKA

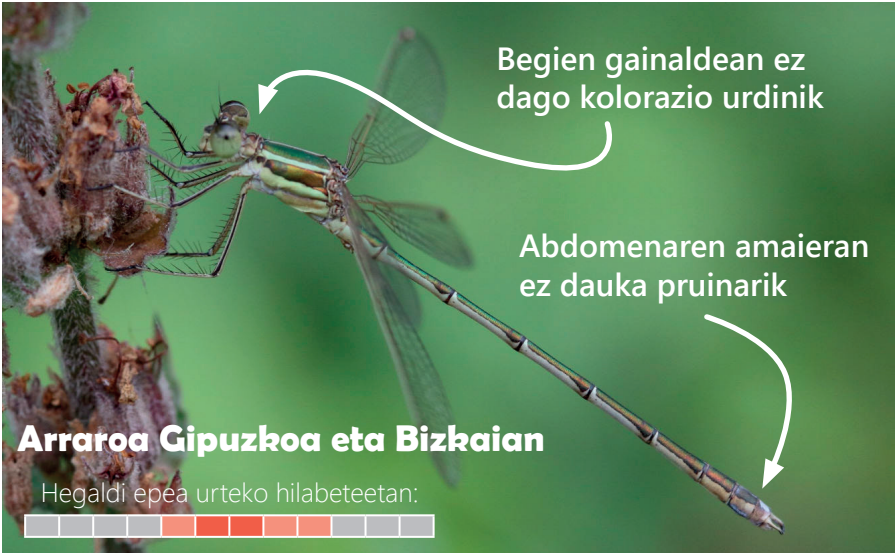
Sympecma fusca / Neguko orratz

**Urteko lehen
espezia**

*Espezia
hibernatzailea*

SORGIN-ORRATZ BERDE / KOBRE METALIZATUAK PTEROSTIGMA TXURI-BELTZAREKIN

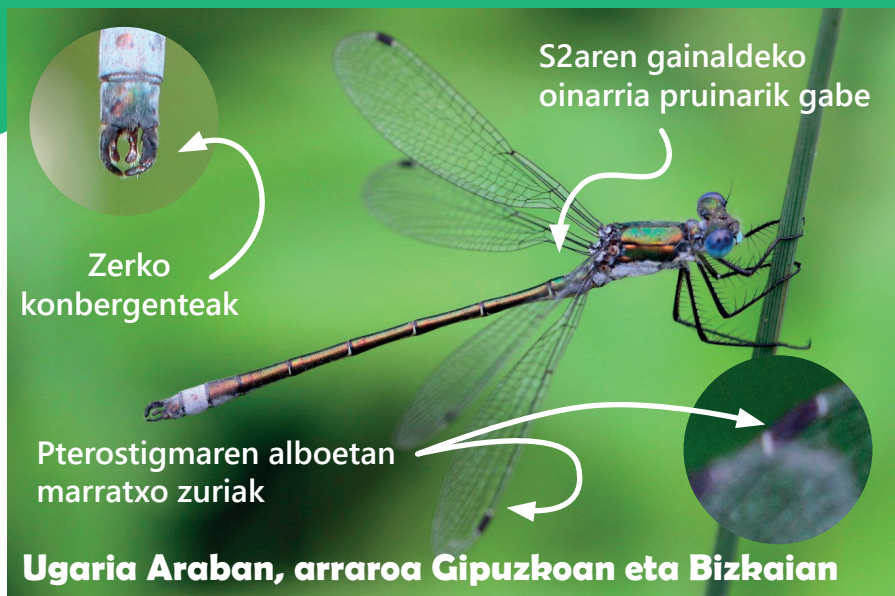

Lestes barbarus / Berdeska argi

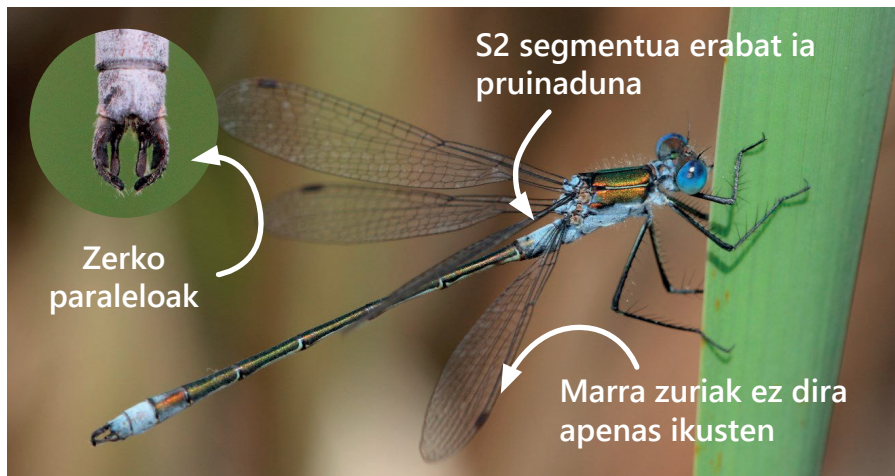
Lestes virens / Berdeska txiki

SORGIN ORRATZ BERDE / KOBRE METALIZATUA

Lestes dryas / Berdeska mardul

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

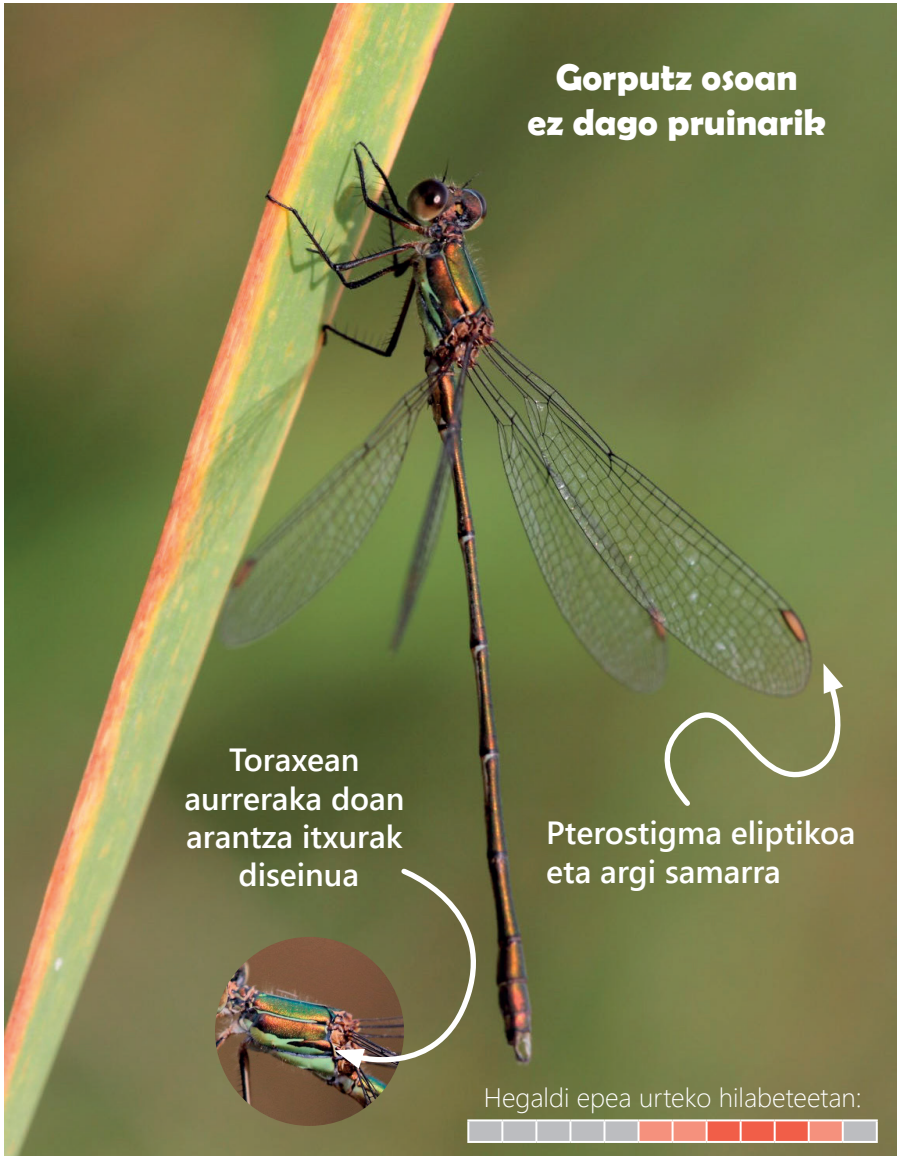

Lestes sponsa / Ipar-berdeska

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

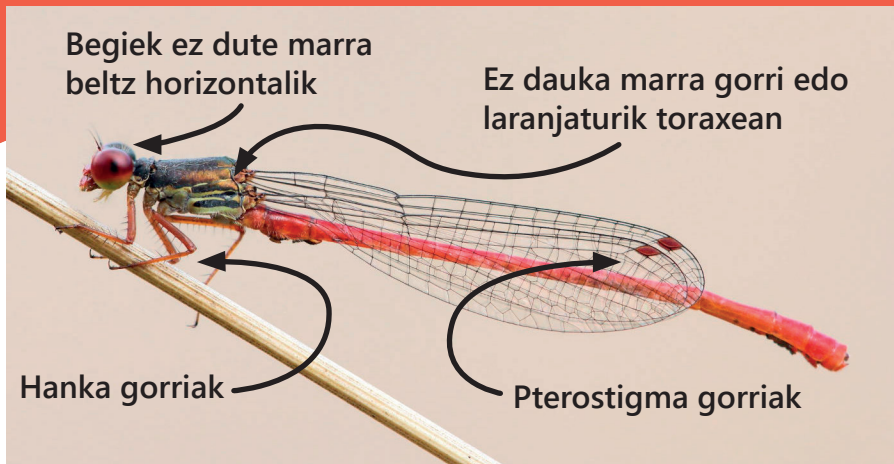
SORGIN-ORRATZ BERDE / KOBRE METALIZATUA

Chalcolestes viridis / Sahatsetako berdeska

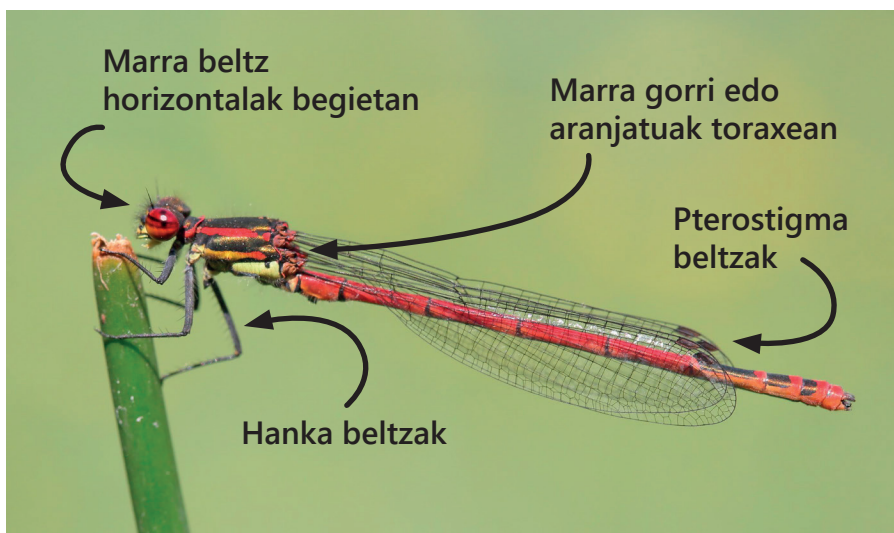
Uda amaieran oso ugaria

SORGIN ORRATZ GORRIA

Ceriagrion tenellum / **Andere-orratz hanka gorri**

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

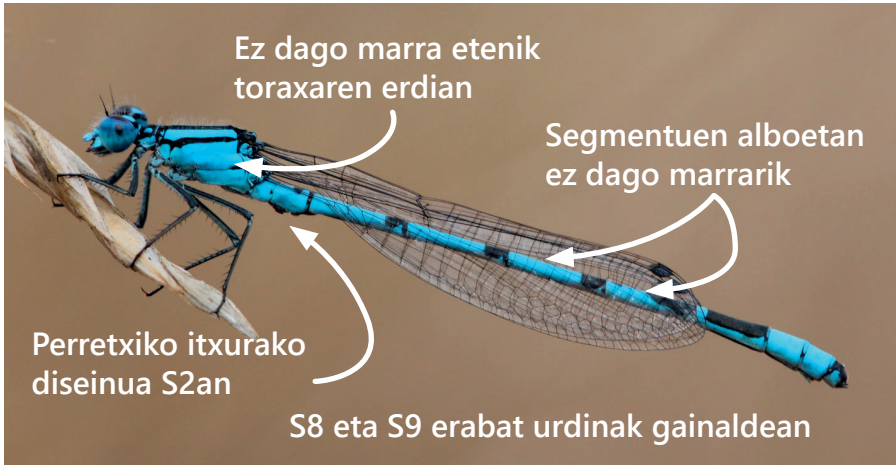

Pyrrhosoma nymphula / **Almandorraz hanka beltz**

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

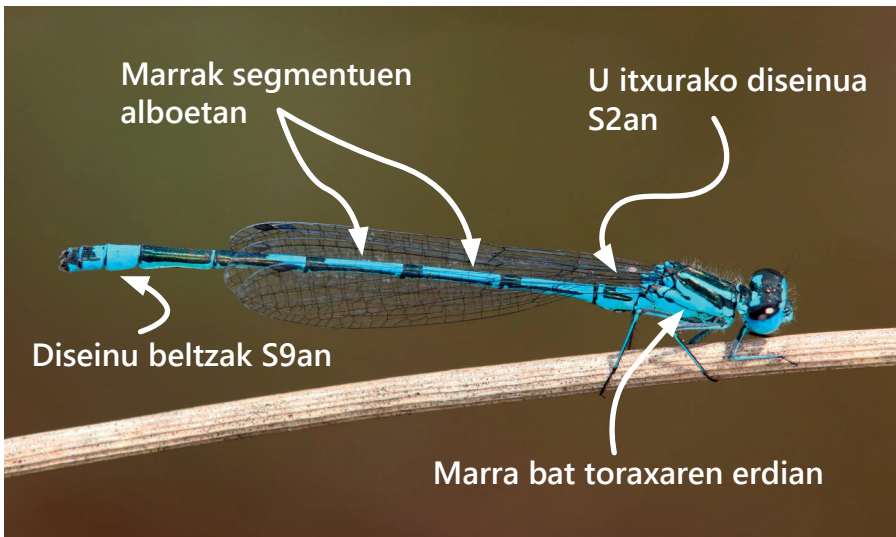

SORGIN-ORRATZ URDINA, *Pterostigma beltza*

Enallagma cyathigerum / **Orratzontzi perretxikodun**

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

Coenagrion puella / **Orratzontzi arrunt**

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

SORGIN-ORRATZ URDINAK, PTEROSTIGMA ARGIEKIN

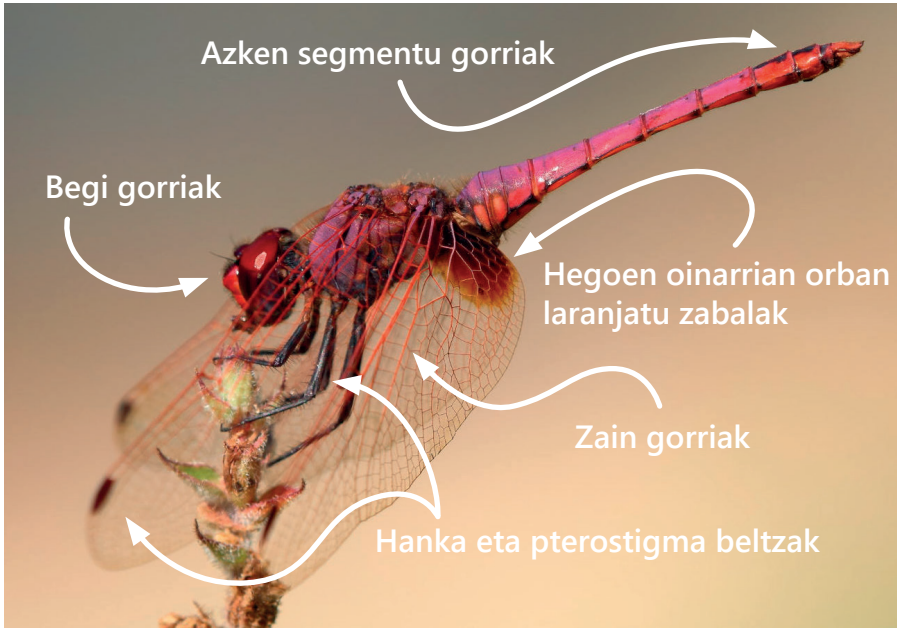

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

Coenagrion caerulescens / Orratzontzi mediterranear

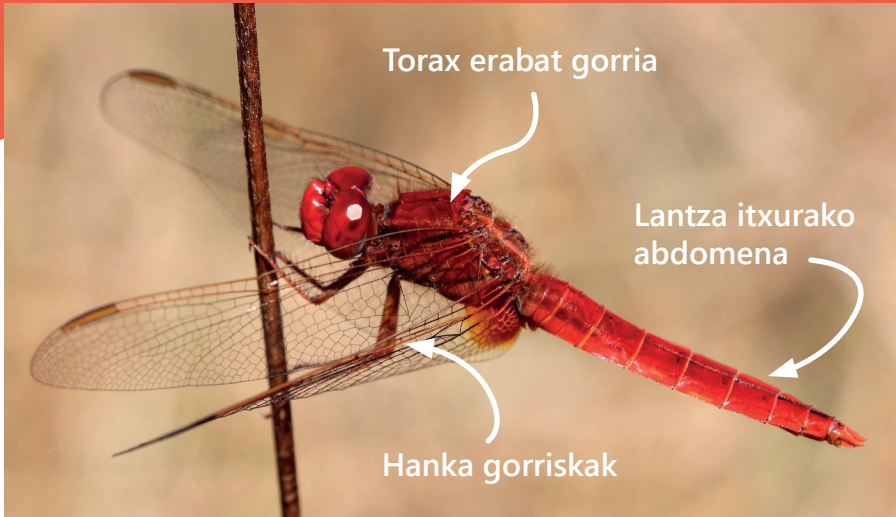
BURRUNTZI MOREA

Trithemis annulata / Afrikar more

BURRUNTZI GORRIA

Crocothemis erythraea / **Burruntzi gorri**

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

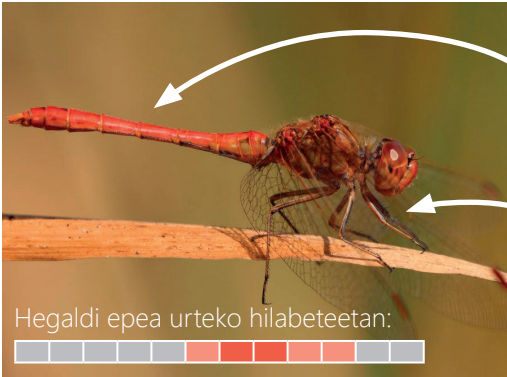

Sympetrum fonscolombii / **Mariburruntzi zain-gorri**

Hegaldi epea urteko hilabeteetan:

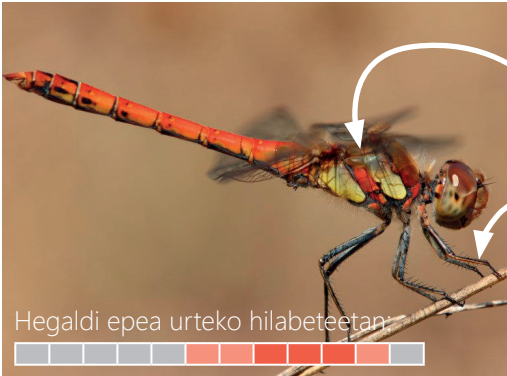
BURRUNTZI GORRIA

Kolorazio uniformea gorputz osoan

Hanka gorriskak

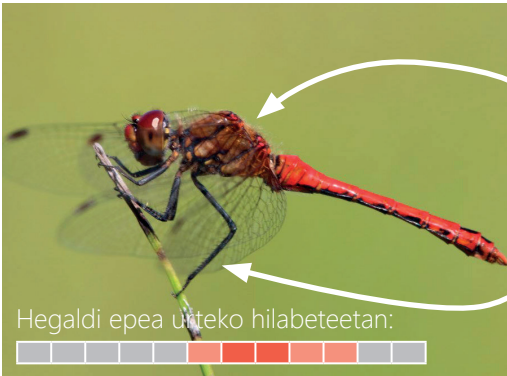
Sympetrum meridionale
Su-burruntzi hanka-argi

Marra horiak toraxean

Hanka beltzak marra horiekin

Sympetrum striolatum
Su-burruntzi marradun

Zonalde argiagoak toraxean

Hanka erabat beltzak

Sympetrum sanguineum
Su-burruntzi hankabeltz

Laguntzen du:

